

DR KRYSZYNA ZAĆWILICHOWSKA

1924—1969

K. Zaćwilichowska

Odeszła znowu przedwcześnie spośród nas osoba, która tak wiele potrafiła wnieść w życie Zakładu Biologii Wód Polskiej Akademii Nauk oraz w działalność redakcji naszego kwartalnika Acta Hydrobiologica.

Najcharakterystyczniejszą cechą Jej osobowości był optymizm życiowy, była zawsze pełna uśmiechu i pogody życia, co zjednywało Jej przyjaciół. Jej drugą cechą charakterystyczną była dobroć. Dzieliła się chętnie i bezinteresownie swą wiedzą, ciesząc się, że może komuś pomóc. Nigdy nie krytykowała innych, nawet w rozmowach z przyjaciółmi.

Życie dr Krystyny Zaćwilichowskiej nie było łatwe. Matkę straciła w czasie wojny w młodości, później przeżywała chorobę ojca podczas studiów. Studia biologiczne rozpoczęła na ówczesnych tajnych kursach nauczania Uniwersytetu Jagiellońskiego i ukończyła je chlubnie. Brała równocześnie czynny udział w tajnym nauczaniu młodzieży szkół średnich krakowskich ucząc języków klasycznych.

Po wyzwoleniu w 1949 r. doktoryzuje się na Uniwersytecie Jagiellońskim na podstawie dysertacji pt.: Układ nerwowy, czuciowy i narządy zmysłowe gąsienicy mola ubraniowego *Tineola biselliella* H u m m e l.

Po doktoracie zostaje starszym asystentem w Zakładzie Zoologii UJ, w tym okresie zajmuje się dalej układem nerwowo-czuciowym u pewnych

owadów i skorupiaków, publikując wyniki tych badań. W latach pięćdziesiątych przechodzi do innej pracy; zaczęła wówczas działalność na polu tłumaczeń obcej literatury biologicznej, wykorzystując swoją świetną znajomość tych języków. Do pracy ściśle naukowej powraca w 1958 r. obejmując początkowo stanowisko starszego asystenta w Zakładzie Biologii Wód PAN, a następnie adiunkta oraz dyplomowanego dokumentalisty. Od r. 1964 wchodzi dodatkowo w skład redakcji naszego kwartalnika *Acta Hydrobiologica*. Z redakcją współpracuje aż do śmierci.

Pomimo tak wczesnego zgonu, dorobek dr Krystyny Zaćwilichowskiej jest pokaźny i świadczy o Jej dużych zdolnościach i zamiłowaniu do wybranego przez siebie kierunku badań naukowych. W Zakładzie Biologii Wód zajmowała się badaniem fauny bezkręgowych zwierząt dennych w rzekach karpackich oraz w zbiorniku Goczałkowickim. Interesowała się głównie chruścikami (*Trichoptera*). Z tego zakresu napisała kilka prac, uwzględniając w nich również inne grupy bentosowych larw i owadów, jak np. *Diptera*, którym poświęciła kilka spośród swych ostatnich prac. Scharakteryzowała w nich skład fauny, który w tych środowiskach był szczególnie bogaty i trudny do oznaczenia. Odniesienie występowania pewnych gatunków i form do charakteru zajmowanego przez nie środowiska pozwoliło Jej zarazem na ekologiczną ocenę wód bieżących na tym obszarze. Prace te mają szczególną wartość z tego względu, że obejmowały swym zasięgiem w większości środowiska, których biocenozy nie były wcześniej badane.

W pracach redakcyjnych nad *Acta Hydrobiologica* nie ograniczała się do godzin służbowych, nie szcędząc wysiłków i hojnie szafując swoim prywatnym czasem. Ponadto była cenioną tłumaczką obcej literatury biologicznej na język polski, spod Jej pióra wyszły znakomite przekłady następujących książek:

J. B. L a m a r c k: *Filozofia zoologii*. PWN, 1960.

K. D a r w i n: *Dzieła wybrane*, t. 5, edycja polska. PWRiL, 1960.

K. H a r r i s: *Biochemiczna genetyka człowieka*. PWN, 1964.

K. F o r d: *Genetyka ekologiczna*. PWRiL, 1967.

Tłumaczyła też z zakresu przyrodoznawstwa w wydawnictwie „*Życie i człowiek*.”

Jeszcze jedna przedwczesna śmierć spośród Jej pokolenia tak bardzo zdziesiątkowanego przez II wojnę światową, pokolenia, które poświęciło swą młodość, zdrowie, szczęście osobiste dla jednej idei: pracy dla Ojczyzny. Zmarła była typową przedstawicielką tego pokolenia, miała bowiem poczucie odpowiedzialności, obowiązku oraz świadomość tego, że aby brać, trzeba samemu umieć dawać.

Cześć Twojej Pamięci, Koleżanko!

Jan M. Włodek

Spis publikacji dr Krystyny Zaćwilichowskiej

1. Układ nerwowy, czuciowy i narządy zmysłowe gąsienicy mola ubranio-
wego *Tineola biselliella* Hummel. — The sensible nervous system
and the sense organs of the Naked Clothes-moth caterpillar *Tineola*
biselliella Hummel. Bull. Acad. Pol. Sci. Lettres, Cl. Math.-Nat.,
Ser. B. II. 1948, 337—365.
2. System nerwowy splewki *Argulus foliaceus* L. — The nervous system
of the carp-louse *Argulus foliaceus* L. Bull. Acad. Pol. Sci. Lettres,
Cl. Mat.-Nat., Sér. B. II. 1948, 117—128.
3. Unerwienie i narządy zmysłowe skrzydeł pilarzy: *Allantus arcuatus*
Forst. i *Rhogogaster viridis* L. (*Hymenoptera*, *Tenthredinoidea*) —
The innervation and sense organs in the wings of *Rhogogaster viridis* L.
and *Allantus arcuatus* Forst. (*Hymenoptera*, *Tenthredinoidea*). Pol.
Pismo Entomol., 23, 1953, 112—132.
4. Chruściki (*Trichoptera*) potoku Wielka Puszcza — *Trichoptera* of the
Wielka Puszcza stream. (w jęz. pol., str. ang.) Acta Hydrobiol., 6, 1964,
139—154.
5. Bentos obrzeża zbiornika Goczałkowickiego w latach 1958—1959 —
Benthos in littoral of the Goczałkowice Reservoir in 1958—1959. (w jęz.
pol., str. ang.) Acta Hydrobiol., 7, 1965, 83—97.
6. Bentos obrzeża zbiornika Goczałkowickiego w 1960 r. — Benthos in
the littoral of the Goczałkowice reservoir in 1960. (w jęz. ang., str. pol.).
Acta Hydrobiol., 7, 1965, 155—165.
7. Fauna denna dorzecza Kamienicy Nawojowskiej — Bottom fauna in
the basin of the river Kamienica Nawojowska. (w jęz. ang., str. pol.).
Acta Hydrobiol., 10, 1968, 319—341.
8. Chruściki (*Trichoptera*) dorzecza Soły — *Trichoptera* in the basin of
the river Soła. (w jęz. ang., str. pol.). Acta Hydrobiol., 11, 1969, 285—
—300.
9. Larwy muchówek (*Diptera*) dorzecza Soły — Larvae of *Diptera* in the
basin of the river Soła. (w jęz. ang., str. pol.). Acta Hydrobiol., 11, 1969,
301—312.
10. Larwy muchówek (*Diptera*) w Sanie i niektórych jego dopływach —
Diptera larvae in the river San and in some of its tributaries. (w jęz.
ang., str. pol.). Acta Hydrobiol., 12, 1970, 197—208.
11. Larwy chruścików (*Trichoptera*) w Sanie i niektórych jego dopływach
— Larvae of *Trichoptera* in the river San and in some of its tributaries.
(w jęz. ang., str. pol.). Acta Hydrobiol., 12, 1970, 209—224.
12. z J. Ziębą: Fauna denna Wisły pomiędzy Oświęcimiem a Krakowem
— Bottom fauna in the Vistula between Oświęcim and Kraków. (w jęz.
ang., str. pol.). Acta Hydrobiol., 8, 1966, Suppl. 1, 389—410.

